

ОРГАНІЗАЦІЯ І КОНТРОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Тарасенко К.В., Лисенко Р.Б., Адамчук Н.М., Зелінка-Хобзей М.М., Нестеренко Л.А.

Полтавський державний медичний університет

Висвітлено питання організації та контролю самостійної роботи студентів медичного профілю як важливої складової підготовки кваліфікованого фахівця, конкурентоспроможного на ринку праці, здатного до компетентної професійної діяльності на рівні світових стандартів.

Ключові слова: медична освіта, самостійна робота студентів, форми і методи самостійної роботи студентів, організації навчання, підготовка лікаря.

The article discusses the issues of organization and control of independent work of medical students, as an important component in the training of a qualified specialist, competitive on the labor market, capable of competent professional activity at the level of world standards.

Keywords: medical education, independent work of students, forms and methods of independent work of students, organization of training, training of a doctor.

У сучасних умовах медична освіта зобов'язана готувати високоосвіченого спеціаліста, який відповідає всім вимогам до теперішнього часу. В умовах приєднання України до Болонського процесу під час навчання зменшується частка аудиторних занять і розширюється застосування інтерактивних форм роботи студента під керівництвом викладача. Самостійна робота студента в лабораторіях, читальних залах, участь у наукових дослідженнях формує сучасного фахівця, здатного практично застосовувати осмислену інформацію. При навчанні студентів медичного профілю частка самостійної праці, самоорганізації, самоосвіти значно збільшується [3].

Одним із чинників підвищення ефективності професійної теоретичної й практичної підготовки майбутніх фахівців медичної галузі має стати чітко організована самостійна робота студентів. Організація самостійної роботи студента стає одним із пріоритетних напрямів роботи викладача в навчальному закладі медичного профілю. Організувати самостійну роботу студентів можна різними способами і з різною метою. На наш погляд, необхідно так організувати самостійну роботу студентів, щоб вона разом із накопиченням знань, умінь і навичок давала можливість розвивати і творчі здібності студентів [5].

Студенти мають не лише брати активну участь у процесі сприйняття і засвоєння знань, а й мати щодо них власну позицію, бути спроможними застосувати вивчене на практиці, творчо переосмислювати, співвідносити здобуті результати діяльності з перспективами своєї майбутньої професії. Актуальність зазначеної проблеми зумовлена недостатньою теоретичною і методичною розробленістю форм і методів організації самостійної роботи студентів, а також перспективністю її розвитку [4].

Самостійною роботою в широкому значенні називають будь-яку діяльність особистості зі здійснення поставлених перед нею цілей без безпосередньої участі керівника. У цьому визначенні наголошено на діяльній стороні особистості, спрямованій на досягнення цілей самостійно. Будь-який вид занять, що створює умови для зародження самостійної думки, пізнавальної активності студента, пов'язаний із самостійною роботою. Тому її характеризують як сукупність самостійних діяльностей в умовах аудиторії або поза її межами, у контакт з викладачем чи за його відсутності. Однак часто самостійну роботу студентів трактують як навчальну діяльність, здійснювану за межами аудиторії в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Самостійна робота – це діяльність студентів, яка полягає в самостійному визначенні мети, завдань, засобів їх досягнення на основі пізнавальних потреб та інтересів; виборі власного пізнавального шляху, спрямованого на створення творчого освітнього продукту; аналізі результату.

Під час організації навчальної самостійної роботи викладач ставить перед студентами цілі, пов'язані з необхідністю засвоєння навчального матеріалу, і пропонує їм самостійно, тобто без безпосередньої його участі, досягнути цих цілей. Залежно від задуму він визначає час виконання самостійної роботи в процесі навчальних занять, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, пропонує конкретні завдання, проводить інструктаж щодо їх виконання, з'ясовує повноту, глибину й обсяг обов'язкового виконання завдань, проводить допоміжні заходи (консультації, спостереження, співбесіди та ін.) з опосередкованого управління діяльністю студентів і діагностики якості самостійної роботи.

Самостійна робота студентів складається аудиторної самостійної роботи; позааудиторної роботи при вивченні тем, розділів дисципліни згідно з навчальною програмою.

Мета самостійної роботи – розвиток самостійного творчого пізнання як основи майбутньої професійної діяльності медичного працівника; активізація творчої, пізнавальної, самостійної навчальної діяльності студентів.

Позааудиторна самостійна робота студентів є логічним продовженням аудиторних занять, передбачається навчальним планом і програмою. Цей вид роботи охоплює опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до практичних і лабораторних занять.

Організація самостійної роботи відбувається під керівництвом викладача, який дає завдання, консультує, встановлює терміни її виконання, контролює виконання самостійної роботи. При цьому студенти свідомо намагаються досягти поставленої навчальної мети залежно від своїх здібностей, зусиль, власного режиму і часу виконання цієї роботи, яка контролюється викладачем на аудиторних заняттях.

Найбільш актуально на сучасному рівні – це подача матеріалу студентам для аудиторної та позааудиторної самостійної роботи на електронних носіях, на сайті.

Контроль позааудиторної самостійної роботи при підготовці до практичного заняття може здійснюватися і без використання комп'ютерних технологій – це перевірка складених таблиць, графологічних структур, малюнків, письмових відповідей. Але цей вид роботи має свої недоліки – займає багато часу.

Переваги використанням комп'ютерних технологій під час практичного заняття – це можливість охопити всіх студентів одночасно. Безумовно, використання інформаційних технологій не означає відмови від традиційних засобів навчання, але ускладнення, що виникають у процесі адаптації людини в сучасному світовому просторі, необхідність володіння сучасним фахівцем технічними засобами вимагають ширшого впровадження методів комп'ютерних технологій у навчання.

Для проведення позааудиторної самостійної роботи передбачається робота в читальних залах бібліотек, у комп'ютерних класах з електронними підручниками, науково-дослідна робота студентів, участь у студентських науково-дослідних конференціях.

Для того, щоб студенти зрозуміли важливість позааудиторної роботи, має бути сильна мотивація зі сторони викладача. Виконана позааудиторна самостійна робота контролюється викладачем на аудиторних заняттях у усній або письмовій формі.

Результат позааудиторної роботи залежить від правильної її організації, яка має вирішальне значення для розвитку самостійності, креативності, конкурентоздатності й компетентності спеціаліста з вищою освітою.

Традиційно самостійна робота студентів проводиться за такими формами [1]:

- індивідуальні (реферативні повідомлення, курсове, дипломне проєктування, самостійна науково-дослідницька робота, індивідуальні консультації, олімпіади тощо);
- групові (проектне і проблемне навчання, навчання у співпраці, ігрове проєктування, групові консультації, факультативні заняття, заняття в гуртках);
- масові (проектне навчання, програмоване навчання).

У сучасній педагогічній практиці серед найефективніших методів самостійної роботи студентів, що сприяють індивідуалізації та інтенсифікації навчального процесу, слід виділити [2]:

- проблемно-пошукові методи;
- метод проектного навчання;
- методи колективної розумової діяльності;
- метод застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні.

Отже, самостійна робота студентів медичного профілю – це основна форма організації навчання, яка охоплює різноманітні види індивідуальної й колективної навчальної діяльності, відбувається на аудиторних і позааудиторних заняттях з урахуванням індивідуальних особливостей і пізнавальних можливостей студентів під керівництвом викладача чи без його безпосередньої участі. Самостійна робота визначається як вид навчальної діяльності, спрямований на формування пізнавальних здібностей студента, їхню скерованість на безперервну самоосвіту. Самостійна робота студентів – важлива складова підготовки кваліфікованого фахівця, конкурентоспроможного на ринку праці, здатного до компетентної професійної діяльності на рівні світових стандартів.

Список використаної літератури

1. Демченко О. Дидактична система організації самостійної роботи студентів. Київ: Рідна школа, 2006. № 5. С. 68-70.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2004. С. 351.
3. Резник С. Д., Вдовина О. А. Преподаватель вуза: технологии и организация деятельности: учебник. 2-е изд., перераб. М.: ИНФРА-М, 2020. С. 339.
4. Міненко Г.М., Гончаренко Н.О., Ігнатуша А.Л. 75 років на ниві освіти України: шляхом випробувань і звершень: колективна монографія за заг. ред. В.С. Курила; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Луганськ. Вид-во: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. С. 296.
5. Швед М. Самостійна робота студентів: навч.-метод. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. С. 205.

РОЛЬ ІННОВАЦІЙ У МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ ЗА НОВИМИ СТАНДАРТАМИ

Тарасенко Я.А., Тихонова О.О., Костиленко Ю.П., Устенко Р.Л., Пілюгін А.В.

Полтавський державний медичний університет

Використання інноваційних педагогічних технологій у ЗВО стало необхідною умовою підготовки висококваліфікованих фахівців, проте необхідно зазначити низку ускладнень, що виникають у досягненні поставленої мети.

Ключові слова: інноваційні педагогічні технології, освітній процес, компетенції, професійна діяльність.

The use of innovative pedagogical technologies in higher education is a necessary condition for the training of highly qualified specialists, but it is necessary to note a number of difficulties that arise in the implementation of the set aim.

Keywords: innovative pedagogical technologies, educational process, competencies, professional activity.

Постійна модернізація системи освіти в Україні ставить питання формування професійної компетентності педагогічних кадрів на перше місце. В освітній сфері, як і в будь-якій іншій діяльності, рівень підготовки кадрових фахівців є суттєвим показником конкурентоспроможності закладу вищої освіти (ЗВО). Тому одним із важливих критеріїв якості освітнього процесу є рівень професійної компетентності викладача ЗВО. У наш час використання інноваційних педагогічних технологій в освітньому процесі медичного вишу стало важливим і актуальним елементом процесу навчання [1].

Вимоги суспільства й роботодавця до знань і навичок сучасного випускника ЗВО принципово відрізняються від тих, які були прийняті протягом минулих років. Фахівець має, безумовно, володіти своєю предметною галуззю, але водночас мати компетенції, що дозволяють йому постійно розширювати й поглиблювати свої знання, використовувати передові досягнення науки у своїй професійній діяльності.

Вища освіта покликана не лише навчити слухача вузькоспеціалізованих питань, а й забезпечити високий рі-